

Forskningsdag 2025 – Vadehavet synk

Det bliver måske ikke i din levetid, men i dit barns, at Vadehavet, som vi kender det, forsvinder – hvis der ikke findes løsninger

På Nationalpark Vadehavets årlige Forskningsdag den 28. februar kom professor Thorbjørn Joest Andersen fra Københavns Universitet med en dystre melding: Vadehavet, som vi kender det i dag, vil forsvinde. Så gå ud og nyd det nu!

De naturlige processer, der har opbygget og vedligeholdt Vadehavet gennem århundreder, kan ikke længere følge med den stigende vandstand. Specielt den danske del af Vadehavet er hårdt ramt, fordi vi ligger sidst i den 'fødekæde' af

sediment fra floderne i Syd, som havstrømmene fører op langs Vadehavskysten mod nord.

Sediment er vigtigt

Vadehavet er et dynamisk område, hvor tidevandet to gange dagligt trækker vand ind og ud. Denne bevægelse har historisk set ført mikrosediment – små partikler af sand, silt og ler – op langs kysten fra floder som Elben og Weser i syd. Sedimentet bliver aflejret i tidevandsfladerne og marsken, som er de flade, lavvandede områder, der er

hjemsted for et rigt dyreliv. Denne proces har sikret, at Vadehavet har kunnet 'vokse' i takt med havspejlsstigninger gennem tiden.

Men nu er vi nået til et punkt, hvor havspejlet stiger hurtigere, end sedimentet kan aflejres. Mængden af sediment, der føres op langs kysten, faldet på grund af menneskeskabte ændringer som dæmninger og diger, der blokerer flodernes naturlige sedimentstrøm. Og voldsommere vejr gør det sværere for sedimentet at kunne aflejres. Populært sagt, så rører vind og bølger for meget i gryden. For den danske del af Vadehavet betyder det i yderste konsekvens, at tidevandsfladerne og marsken gradvist vil forsvinde, og lavt liggende områder permanent oversvømmes.

En analyse af borekerner af sediment har kunnet tidsbestemmes på grund af atomprøvesprængning i 1963 og Tjernobylulykken i 1986. Ved at analysere indholdet af cæsium i de forskellige lag i sediment-

Vadehavet ved St. Darum. Foto: Finn Arne Hansen.

Professor Thorbjørn Joest Andersen fra Københavns Universitet fortæller om stor-skala transport af sediment.

kernen, kan forskerne dokumentere udviklingen i sedimentaflejringen ved blandt andet ved Esbjerg hvor aflejringen er faldet cirka 25 procent fra perioden 1963-1986 til 1986-2024. Det er sket på trods af flere oversvømmelser, for eksempel på Skallingen. Mindre sediment er transporteret med havstrømme mod det nordlige Vadehav, og voldsommere vejr

med storme og bølgegang forhindrer sedimentet i at afleje sig. Man ved at menneskabte påvirkninger som dæmninger og udgravninger af sejlrender havstrømme og dynamikker. I området omkring Esbjerg Havn, er vækster som ålegræs forsvundet eller i tilbagegang, og kan være en medvirkende forklaring på faldet i sedimentaflejringen.

Professor Thorbjørn Joest

Andersen forventer, at der bliver kamp om sedimentet i Vadehavet, og man både i den hollandske og tyske del vil gøre meget i de kommende år, for at holde på så meget sediment fra floderne som muligt. I Danmark er der ingen planer.

Havet stiger hurtigt

Havniveaustigningen ved Esbjerg var i perioden 1980-2020 det dobbelte sammen-

Endnu en R-kandidat stiller nu op

Radikale Venstre har nu syv kandidater, som vælgerne kan stemme på

LOKALPOLITIK – Radikale Venstre har nu også syv kandidater som Det Konservative Folkeparti. Hun hedder Betina Herold Højgaard, er 58 år, er gift og har tre voksne børn. Hun fortæller:

"I 1991 blev jeg uddannet pædagog i Aalborg og har siden arbejdet forskellige steder i landet. 30 år senere, i 2021, flyttede jeg til Fanø, hvor jeg også arbejder i Daginstitutionen Odden i Nordby."

"Jeg stiller op til kommunalvalget i 2025 for Radikale Venstre, fordi jeg føler en demokratisk forpligtelse til at engagere mig i vores lokalsamfund. Nu, hvor jeg har tid og overskud til det, vil jeg gerne bidrage aktivt til Fanøs udvikling."

"Radikale Venstres arbejde på Fanø, hvor åbenhed, tillid og en konstruktiv tilgang er i fokus, støtter jeg op om. Det kræver evnen

Betina H. Højgaard.
Foto: Privat

tilbyde en tryk og værdig alderdom."

Hvad kultur angår, så har hun dette udsagn:

"Bevare og udvikle Fanøs stærke traditioner og rige kulturliv – det er en vigtig del af vores fællesskab."

"Natur og bæredygtighed: Vi skal passe på Fanøs unikke natur og arbejde for en bæredygtig fremtid. Sund økonomi: Kommunens økonomi skal være ansvarlig og langsigtet, så vi har råd til både velfærd og udvikling. Åbenhed og fællesskab: Dialog, tillid og samarbejde skal være fundamentet for de beslutninger, vi træffer."

"Fanø er et fantastisk sted at bo, og jeg føler mig meget heldig, at jeg gør det. Jeg ønsker at styrke fællesskabet, frivilligheden og den fælles retning for øens udvikling. Vi skal sikre, at Fanø er et godt sted at bo for både børnefamilier, ældre og dem, der besøger os året rundt. Jeg stiller op, fordi jeg vil gøre en forskel for Fanø."

-fina

til at lytte og finde de bedste løsninger for øen, altid med en sund økonomi som fundament, så vi sikrer en bæredygtig udvikling både nu og i fremtiden - Det engagement vil jeg gerne bidrage til," tilføjer hun.

Hendes politiske fokus er ikke overraskende børn og unge:

"Vi skal sikre høj kvalitet i daginstitutioner og skole – det skal være attraktivt for børnefamilier at bosætte sig på Fanø."

Når det gælder ældrepleje, så har hun dette på hjerte:

"Gode rammer for ældre, både i eget hjem og på plejehjemmet, så vi kan

Vestjyske Seniorgymnaster deltager i opvisningen i hallen.

Forårsopvisning med seniorgæster

26. april er der stor gymnastikopvisning i hallen med besøg af seniorgymnaster

GYMNASTIK – Fanø Gymnastik og Idræt har stor forårsopvisning lørdag den 26. april 2025. Fra Fanø deltager hold i forskellige aldre plus judo-holdet.

Og i år deltager Vestjyske Senior Gymnaster i opvisningen. Det er et ligeligt blandet hold med 35 gymnaster i alderen 50 til 82 år, der træner to timer hver torsdag aften i Ørnhøj Hallen og deltager som gæstehold i fire-fem forårsopvisninger. Holdet startede i 2010 med det formål at rejse til Argentina i 2011.

Senere er Skotland, Italien, Canada, Baltikum, Ungarn, Irland, Færøerne og Island kommet på listen.

Træning, rejser, fester med mere har givet holdet et unikt sammenhold. Med en gennemsnitsalder på 72 år og seks gymnaster over 80 år har holdet den højeste gennemsnitsalder. De kommer fra hele DGI Vestjylland: Skjern, Holstebro, Lemvig, Herning, ja selv Esbjerg.

Seniorgymnasterne kommer på gulvet klokken 15.15. Der er fri entré.

er for øjnene af os

Her finder de mad i tidevandsfladerne og bygger reder i marsken.

Hvert år stopper omkring 10-12 millioner trækfugle op i området. Det er en del af den østatlantiske trækroute, som forbinder fuglenes yngleområder i Arktis med deres vinterkvarterer i Afrika og Sydeuropa. Fuglene bruger området til at hvile og tanke op på energi ved at spise de rige forekomster af bunddyr, som findes i Vadehavets mudderflader. Dette gør Vadehavet til et helt afgørende område for fuglenes overlevelse under deres lange træk.

For ynglefuglene i Vadehavet vil en havvandstigning også få konsekvenser. Marsken er de grønne områder langs kysten, hvor mange fugle bygger deres reder og får unger. Når vandstanden stiger, vil dele af marsken blive oversvømmet og forsvinde, og fuglene vil miste deres ynglepladser, og det vil gøre det svært for dem at opfostre deres unger.

Tekst og foto: Trine Buhl

lignet med perioden 1887-2020. Sammenholder man de to modsatrettede udviklinger med faldende sedimentaflejring og havstigninger, så er det åbenlyst at det kommer til at betyde store forandringer for natur og mennesker. Det vises også i målinger har ført til, at prognoserne for ændringerne i middelvandstanden, nu er steget markant. Værst tænkelige scenarie

for slutningen af dette århundrede siger prognosen en stigning i middelvandstanden på en halv meter.

Fuglenes under pres

Vadehavet er ikke bare et smukt landskab – det er også et af verdens vigtigste områder for dyreliv. Millioner af trækfugle bruger Vadehavet som en 'tankstation' på deres lange rejser mellem Arktis og Afrika.

KØR SELV-FERIE

Happydays

I SAMARBEJDE MED

FANØ POSTEN
– hele øen rundt!

Oplys rejsekoden "FANO" – så får du automatisk rabatprisen.

3 nætter 2.349,-
Også ankomster i
forår og efterår

Stråtækt badehotel på Falster

Hotel Nørrevang ★★★ i badebyen Marielyst

Sommeridyllen på Sydhavsøerne ligger for jeres fødder, og her skal I tilbringe dejlige dage i det smukke landskab. Det er ikke svært at blive begejstret over alle oplevelsesmulighederne, når det kommer til natur, kultur, gastronomi og spændende ferieeventyr. I skal bo i den populære badeby Marielyst, som ligger på Falsters smukke østkyst – ikke langt fra Danmarks sydligste punkt – og jeres stråtækte bindingsværkshotel er så dansk, som det kan blive: Hotel Nørrevang er et nostalgisk badehotel med lang historie som bondegård, bageri og somerpensionat. Marielyst byder på aktiviteter og oplevelser for store og små nær den lange, hvide sandstrand.

Valgfri ankomst 1.5.-30.8.2025.

Pris pr. pers. i dbl. værelse

1.849,-

Pris uden rejsekode 1.999,-

- 2 overnatninger
- 2 x morgenbuffet
- 2 x 2-retters middag
- Velkomstdrink

Børnerabat (ved 2 voksne)

1 barn 0-3 år gratis.
1 barn 4-14 år ½ pris.

Bestil nu på www.happydays.nu eller ring 70 20 34 48

Telefonen er åben hverdage kl. 9-17.
Afbestillingsforsikring kan tilkøbes. Ekspeditionsgebyr 99,-.
Forbehold for tryk- og prisfejl samt udsolgt.

Rejsekode: FANO

Nyheder i Spar Fanøs bagerafdeling!

- Vi øger sortimentet - nu lækre kager og brød fra Sdr. Omme Bageri
- HUSK: Vi bager selv med ægte gærdej hver morgen kl. 5.00

Spar Fanø - Strandvejen 27, Fanø · Åbningstider: 7.00-19.00 · spar.dk · [f Spar på Fanø](https://www.facebook.com/SparFanoe)

SPAR

En af de lokale